

Betlejem Bożego Miłosierdzia

Tomasz Kłusek

„Myśl moja biegnie teraz do Matki Miłosierdzia. Słodycz Jej spojrzenia niech nam towarzyszy w tym Roku Świętym, abyśmy wszyscy potrafili odkryć radość z czułości Boga. Nikt tak jak Maryja nie poznał głębokości tajemnicy Boga, który stał się człowiekiem. (...) Zwracamy się do Niej słowami starożytnej, a zarazem zawsze nowej modlitwy, zaczynającej się od słów Salve Regina (Witaj, Królowo) prosząc, aby nigdy nie przestała zwracać ku nam swoich miłosiernych oczu i uczyniła nas godnymi kontemplacji oblicza miłosierdzia swojego Syna Jezusa” (Franciszek, Misericordiae vultus, 24).

Wszyscy mamy jeszcze przed oczami dwumilionowy tłum młodych z całego świata, śpiewający na podkrakowskich Brzegach piękne słowa hymnu ŚDM.

„Kiedy zblądzimy, sam szuka nas, by w swe ramiona wziąć, rany uleczyć Krwią swoich ran, nowe życie tchnąć! Błogosławieni miłosierdni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią!”

Gdy papież Franciszek ogłosił Rok Nadzwyczajnego Jubileuszu, uwaga chrześcijan na całym świecie skierowana została na orędzie Bożego miłosierdzia. Kraków – dumne miasto polskich królów i ośrodek promieniujący Miłosierdziem na cały świat ...

Warto jednak wspomnieć, że kult, którym dziś żyje cały świat, zrodził się w Wilnie, które nazwano **Betlejem Bożego Miłosierdzia**. Od wieków w Ostrej Bramie chrześcijanie różnych wyznań czczą Matkę Bożą Miłosierdzia. Może to właśnie Ona utorowała drogę Jezusowi Miłosiernemu?

Tam, gdzie wszystko się zaczęło

„Bóg wybrał właśnie to, co głupie w oczach świata, aby zawstydzić mędrców, wybrał to, co niemocne, aby mocnych poniżyć” (1 Kor 27). Prosta, niewykształcona zakonnica - siostra Faustyna Kowalska zostaje sekretarką Jezusa Miłosiernego. W 1933 r. została skierowana na placówkę zakonną do Wilna i przebywała tam do 1936 r. To w Wilnie w drewnianym domku na Antokolu przez pewien czas mieszkała siostra Faustyna. To w Wilnie mieszkał i pracował ks. Michał Sopoćko, jej spowiednik, który rozpoznał jej duchowość, powołanie do głoszenia miłosierdzia i przede wszystkim wielkie dzieło Boga. To w Wilnie siostra spotkała Eugeniusza Kazimirowskiego, który według jej wskazówek namalował obraz Jezusa Miłosiernego. Nie bez znaczenia jest też miejsce pierwszego wy-

stawienia obrazu Jezusa Miłosiernego – Sanktuarium Matki Bożej Miłosierdzia w Ostrej Bramie. Dodatkowo kult Miłosierdzia Bożego poza granicami Polski rozszerzał się wraz z Polakami wywozonymi z Wilna na Syberię i do Kazachstanu. Po utworzeniu Armii Polskiej w ZSRR i jej przemieszczeniu na Bliski Wschód, do Palestyny, Włoch i innych krajów Europy i Afryki razem z żołnierzami polskimi i ich kapelanami, docierał również i do tych krajów.

Historia Wilna rozpoczęła się ok. 1323 roku, kiedy to książę litewski Giedymin wznosił tu rezydencję. W 1387 r., gdy Litwini przyjęli chrzest, król Władysław II Jagiełło nadał miastu prawa magdeburskie i Wilno zaczęło się szybko rozwijać, o czym świadczą znaczne

powiększenie się liczby mieszkańców. Od 1544 r. przebywał tu Zygmunt II August ze swoim dworem, zaś Stefan Batory założył Uniwersytet, prowadzony przez jezuitów. Miasto stało się ważnym centrum życia kulturalnego, naukowego, politycznego i religijnego. W wyniku trzeciego rozbioru Polski trafiło w ręce Rosji i zostało stolicą guberni, jednakże mieszkańcy brali udział w powstaniu listopadowym i styczniowym. Po 1918 roku przechodziło z rąk do rąk: raz znajdowało się w Polsce, później na Litwie, przez chwilę zajmowali je Rosjanie. Ostatecznie Wilno zostało najpierw stolicą Litewskiej SSR, a później suwerennej Litwy (od 1991 r.).

Ostra Brama została wybudowana w XVI wieku wraz z murami miejskimi

jako pierwsza z bram miasta. Zgodnie ze starym europejskim zwyczajem umieszczono w niej obraz Matki Bożej, który już w XVII wieku cieszył się wielką czcią. Opiekę nad nim przejęli karmelici, posługujący w przylegającym do Ostrej Bramy kościele św. Teresy. W 1671 wybudowano drewnianą kaplicę, która po niespełna pięćdziesięciu latach spłonęła. Na jej miejscu w roku 1829 zbudowano nową, murowaną, w stylu neoklasycyżnym.

Obraz Madonny Ostrobramskiej powstał prawdopodobnie w Wilnie w latach 1620–1630. Mimo licznych dociekań, osoba autora pozostaje nieznaną. Namalowany jest na deskach dębowych o wymiarach 200 x 165 cm, pokrytych cienkim gruntem kredowym. Podwójne korony i sukienkę wykonaną ze srebra, zewnętrznie pozłoczoną, nałożono nań na przełomie XVII i XVIII wie-

ku. Charakterystycznym elementem jest wotum w kształcie dużego półksiężyca umieszczone w 1849 r. w dolnej części obrazu. Wizerunek Matki Bożej Ostrobramskiej należy do typu ikonograficznego, zaś postać Bogurodzicy ukazano w momencie przyjęcia przez Nią Dobrej Nowiny („*Oto Ja służebnica Pańska...*”, Łk 1,38). Wizerunki, które przedstawiają Bogurodzicę bez Dzieciątka, są przy tym stosunkowo nieliczne.

W Wilnie możemy podziwiać około 40 kościołów katolickich. W okresie komunizmu przemienione na muzea ateizmu z posągiem Lenina w miejscu ołtarza głównego, sale koncertowe czy wręcz magazyny zboża lub stajnie dla koni, obecnie znowu spełniają swoją pierwotną, sakralną funkcję. Klasycystyczna **katedra** gościła w swoich murach polskich królów i koronacje wielkich książąt litewskich, tutaj rozlegały

się płomienne kazania ks. Piotra Skargi z ambony, którą do dziś możemy podziwiać. Największe skarby kryje jednak kaplica Patrona Litwy świętego Kazimierza Jagiellończyka. Znajdują się tam jego relikwie w srebrnej trumnie, a na ołtarzu został przedstawiony w słynnym wizerunku z trzema rękami.

W stylu płomiennego gotyku wybudowano przepiękny **kościółek św. Anny** (1501), o którym ponoć Napoleon powiedział, że chciałby postawić go na dłoni i przenieść w całości do Paryża. Do wzniesienia fasady i jej ozdobienia użyto cegieł w 33 różnych kształtach. Stoi on w tak zwanym **Zaułku Bernardyńskim**. Jego bryła łączy się z olbrzymim **kościółem św. Bernarda** (1516), wybudowanym również w tym samym stylu - gotyku z czerwonej cegły.

Perłą w koronie barokowych zabytków Wilna jest kościół **św. Piotra i św. Pawła na Antokolu** (1675). Ściany i sklepienia barokowego zabytku są bogato zdobione stiukami, ornamentami i rzeźbami, wykonanymi przez najlepszych włoskich artystów epoki. Dwa inne wileńskie kościoły św. Kazimierza i św. Teresy (1650), wzorowane były na rzymskiej świątyni jezuitów II Gesu.

Tuż obok Ostrej Bramy znajdziemy świątynię polskiego romantyzmu – **cełę Konrada**, w której toczyła się akcja jednej z najświetniejszych scen w literaturze polskiej – III części „*Dziadów*” A. Mickiewicza. Ważnym miejscem na mapie Wilna jest **Uniwersytet**, zatwierdzony w roku 1579 bullą papieża Grzegorza XIII. Akademia wileńska była drugą po Krakowskiej na ziemiach polskich. Wśród wykładowców znajdujemy po-

staci formatu Piotra Skargi, Jakuba Wujka, Joachima Lelewela, Stanisława Pigońnia czy Władysława Tatarkiewicza, zaś wybitnymi studentami byli min.: Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Ignacy Domeyko, Józef Ignacy Kraszewski, Czesław Miłosz. Wielkość każdego miasta tworzą związani z nim ludzie. Wielu wybitnych Polaków znalazło odpoczynek wieczny na wileńskim **cmentarzu na Rossie**. Spoczywa tu również serce Józefa Piłsudskiego i jego matka, leżą polscy obrońcy miasta z czasów obu wojen światowych.

Nad Wilnem – Miastem Miłosierdzia nazywanym „*Rzymem Wschodu*”, górują trzy krzyże. W Ostrej Bramie spotykamy Matkę, a w Sanktuarium Miłosierdzia Bożego (dawnym kościele Świętej Trójcy) czeka Chrystus w świętym Obrazie. Sam Pan powiedział tutaj św. Faustynie „*nie w piękności farby ani pędzla jest wielkość tego obrazu, ale w łasce mojej*”. Zbliżające się zakończenie Roku Miłosierdzia w dniu uroczystości Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata, skłania do refleksji. Św. Tomasz z Akwinu pisał, że „*właściwe Bogu jest stosowanie miłosierdzia i w tym najwyraźniej wyraża się jego wszechmoc*” (Suma Teologiczna, II-II, q. 30, a. 4.) Czy w okazywaniu miłosierdzia bliźnim nie wyraża się najpełniej nasze człowieczeństwo?